

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdajah, in sicer: vsak torek in petek, izdaja za Gorico opoldne, izdaja za deželo pa ob 4. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s tako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6—
pol leta 3—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnistvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nuški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Izdaja za deželo).

Uredništvo in upravnistvo
se nahaja v Gorici št. 11 v II. nadst. zadej. — Uredništvo prejema vsak dan od 11. ure popoldne.

Dopisni listi pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v določeno uredništvo, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Ogledi in poslanice

se računajo po pet-vestih, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru.

Naročnino in ogleda je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopih obseznih 5 do 6 pol ter stane vseslovo 1 gld. 80 kr. — Ogledi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»»» Bog in narod! «««

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Krmpotič) tiska in zal.

Smemo-li upati na predelsko železnico?

Zopet je zasvetila zarja upanja, da se bliža dan rešitve iz materijelnih stisk primorskim deželam, in posebno prebivalcem gornje soške doline.

Upanje na predelsko železnico se je zopet povečalo in zopet se morajo umikati interesi raznih barv pred preveč sangvinističnimi mislimi, kajti prepogostoma so bili dosedaj hudo, da celo grozovito varani.

Od početka 1850. leta, ko se je začelo govoriti o načrtu predelske železnice prvokrat, je bil isti že trikrat predložen vladni, pa tudi trikrat nesprejet vsled nepričakovanih malih slučajev, kakor n. pr. v letu 1875. samo radi tega, ker niso bili navzoči 3 poslanci.

Koliko bolj mora nas skrbeti, da ne zadene jednaka usoda te vloge ob sedanjih v naši domovini obstoječih žalostnih razmerah.

Seveda ne bi smele biti odvisne od slučajev zadeve, ki so na sploh velevažne in nujne, in s katerimi bi država ali posamezni deli iste trpeli nenadomestljivo škodo, ako se ne rešijo primerno in ob pravem času; — toda v Avstriji do malenkosti provedeno načelo zastopanja interesov zahteva, da interesi oddajo svoj glas k vsem rečem, ki stanejo denar, in ker je pritrjevanje odvisno večkrat le od male večine, ki v slučajih niti ni prava zastopnica večine ljudstva, ali pa od volje jednega samega poslanca, ki hoče igrati obstrukcijo čisto iz drugih vzrokov, se dogodi, da baš pri tem, da se vzdržuje načelo zastopstva interesov, so zastopani interesi davkoplačevalcev jako slabo ali pa celo nič.

Da, tu nastane celo vprašanje, se bo-li dalo dobiti sploh večina za taki načrt, kakoršen je oni o tržaski železnici — čeprav se država odloči za to ali ono črto — že pri okolnosti, da se povdarja toliko nasprotujočih si interesov, dalje gledé na upliv tako mogočnih nasprotnikov in mogoče bo morda kedaj, da se spomnimo onega znanega stavka o „Rimu premisljujočem“, kateri utegne nam ob tem priti prav gledé na Trst. Primorje in morda na celo državo.

Ako občina ali okrajni cestni odsek neče

dati sredstev za gradnje kake potrebne ceste, hipoma pride politiska oblast ter dá napraviti ono cesto na stroške občine ali cestnega odseka v splošno zadovoljnost; zakaj ne bi torej vlada, ako deželni zbor ali državni zbor niso v duhu naše ustave pravi zastopniki davkoplačevalcev, storila svoje dolžnosti, da bi si vzela slično pravico pri veliko bolj potrebnih železničnih nasprotih deželam in državnemu zboru, kakor jo imajo politiske oblasti prve instance proti občinam in proti okrajnim cestnim odsekom?

Ta okolnost, da ni nikake take posebne, gotovo pa z duhom ustavnega zakonodajstva se strinjajoče določbe, je spravila soško dolino in v večjem delu tudi Gorico in Trst že skoro ob ves promet ter tako škodovala gmočno prav obilo prebivalstvu.

V Trstu in v Gorici je napredujoče propadanje nezadovoljnost spravilo že skoro do vrhunca ter ista je pripomogla na eni strani irredentizmu, na drugi pa socijalni demokraciji, kvisku v prav nevarnem smislu; da mogoče je celo trditi, da bi bilo gradnje železnice: Predel-Ture ubranilo državo pred sedanjim kritičnim položajem, ker bi isto ne bilo samo prebivalstva odvrnilo od drugih reči ter tako povzdignilo patrijotizem vsled vidne skrbi od strani vlade, temveč povzdignilo bi bilo tudi Čislajtanijo in sicer posebno dobro misleči živeli iste, ter dalje bi bila ta železnica tostranski državni polovici dala tako pretežje proti Ogerski, da bi državni zbor brez ugovora volilcev mogel bil privoliti dosedanje kvoto 70% povsem z mirno vestjo.

Če se sploh da popraviti, kar je zamujenega, ne vemo. Na vsaki način pa utegne obveljati tudi v tem slučaju pregovor: „Bolje kasneje, kot nikoli!“ Torej moremo le upati, da se bo skazal državni zbor, ko se zopet snide. sposobnega za delo ter sklenil graditi predelsko železnico, ki zasluži — kakor je bilo dokazano v prejšnjih člankih: — največ prednosti pred vsemi drugimi načrti o tržaski železnici, ali pa, da dobi vlada sredstva in pota, zavzeti se za to železnico, s katero se vendar po preteku desetletij ne dá več odlašati, in katera ne bi obteževala državnega zaklada na nikak način, najmanjše — pa za stalno, —

ne da bi se pri tem delalo proti duhu ustave — ter jo smatrati morda kot nujno investicijsko zadevo.

Ako so delegacije odobrile poročilo o onih v vojaške svrhe porabljenih 30 milijonih brez posebnega pomisljanja, tedaj se ni treba bati vladi, da bi bilo dobiti večino proti gradnji predelske železnice, za katero so se izrekli že najmerodajnejši činitelji in za katero se zavzemajo že poslanci v večjem številu.

Ker bi predelska železnica vzela v svoje prometno področje največ dežel, je tudi naravno, da bi imela za se več poslancev, kot vsi drugi načrti.

Da bi se pa hotelo opozarjati interese na sposobnost delovanja našega državnega zbora, to bi se reklo toliko, kot odpravljati jih od tega z ono grozno prislovico: „Spetta cavallo finché l'erba cresce!“

Shod slovenskih županov

v Ljubljani.

Presrečna je bila misel, katero je bil sprožil mestni zastop Ljubljanski, njemu na čelu neumorni župan gospod Ivan Hribar, sklicati v jubilejnem letu vse slovenske župane v prestolnico Slovenije, da ondi izrečejo svečano in samosvestno, kakošna so čustva, kakošne so želje in zahteve vsega slovenskega in istersko-hrvatskega naroda te države. Vedeli smo takoj, da ta shod najboljših slovenskih in hrvatskih mož v beli naši Ljubljani bo eden najlepših, največastnejših, kar jih je kdaj videla prerajajoča se prestolnica naše mile Slovenije, ker poznamo organizatorsko moč in neobčajno energijo njenega dičnega župana, nikdar dovolj precenjenega g. Ivana Hribarja.

In zares! To je bil veličasten, velepomemben sestanek najodličnejših naših mož, samih izvoljenih zastopnikov naroda, organizovan v celoti takó uzorno, kakoršnih je doslej bilo se malo — ali pa doslej nijednega še. Ljubljana si je nadela prazniško lice, kar je svedočilo, da se zaveda neizmerne važnosti tega velepomembnega sestanka. Že v torek pa so prihajali v Ljubljano predragi gostje od vseh strani naše razkosane Slovenije. Ob dohodu vseh vlakov so čakali na kolodvoru

reditelji s kočijami, ki so spremljali dohajajoče odposlance slovenskega naroda do „Narodnega Doma“, ki je bil za to priliko posebno ukusno okrašen. Že ta toli spretno organizovani sprejem je navdajal vsakega gosta z najveselejšimi nadami. — Do 500 dičnih slovenskih veljakov se je zbralo že na večer k zabavnemu večeru na prostranem vrhu „Narodnega Doma“, ki je bil spremenjen v prekrasen Eldorado nedolžnega, ali kipečega, oduševljajočega razkošja. Poleg domžalske godbe so nastopali skupno in posamič trije pevski zbori, ki so nas presenetili in ogradili s svojimi divnimi petjem. Oduševljeni govori so nam pa že ta večer napovedavali, da nas čaka v beli Ljubljani marsikako presenečenje.

Govorilo se je mnogo, prav lepó, ali — dovolimo si ponižno opazko — da celó preveč o zgodovinsko dokazani resnici, kako lojalno in zvesto ljudstvo so te krotke slovenske ovčice, ki potrpežljivo prenašajo tudi najgroznejše batine. O tej udanosti in zvestobi smo slišali torej veliko preveč! Ali to gre na rovaš raznih govornikov, ki ne pojmiyo resnosti trenotja in ne znajo spraviti obupnega položaja slovenskega naroda v pravo skladje, v edino pametno harmonijo čustva naše lojalnosti s čustvi, ki morajo prešinjati vsako rodoljubno srce s skrbno pozornostjo na osamosvojo celokupnega naroda iz teme hlapčevskega servilizma. — Ta večerna zabava je minila pozno v noč in udeležniki so se podali k počitku kakor v omotičnem snu o vsem tem, kar so videli in doživeli tukaj v takó krasni družbi zbranega cvetu čiharnega naroda. Največ so pripomogle k sijaju tega večera dražestne narodne dame, na čelu njim prva cvetka rodoljubnega narodnega ženstva, dična gospa Franja dr. Tavčarjeva, ki so priredile dobrodelen bazar v korist spomeniku, ki se postavi največjemu pesniku Francecu Prešernu leta 1900. v Ljubljani. S prirojeno ljubkostjo so se kretale med gosti in malokdo je mogel ostati nasproti mičnemu čaru ljubljanskih krasotic toli trdosrčen, da ni kupil kakega spominka ali ni okusil čašice sladke kapljice — „slovenskega šampanjca“. Čast komur čast! Hvala, se enkrat hvala dičnim zastopnicam narodnega ženstva ljubljanskega.

tom, marveč več svoj razum hočem posvetiti v tvojo službo. Telesa nimam — zgubil sem ga v tej zadevi — toda s srcem in razumom ti bodem služil. Prisegam na oltarje Jehova v Jeruzalemskem svetišču, na darove, ki se polagajo na te oltarje. Toda treba je, da z mano storiš to, kar sem imenoval sam.“

„Govori!“ zakliče živo Ben-Hur.

„Napravi me upravitelja tvojih posestev!“

„Od tega trenutka smatraj se za takošnega. Hočeš mar kake listine?“

„Tvoja beseda mi zadošča. Tako je bilo z očetom, več ne zahtevam niti od sina. A sedaj, ko sva se sporazumela, ko sem povedal vse, kar sem imel povedati, sedaj, hči Rahele, prideš ti na vrsto. Govori!“

Odrinil je njeno roko raz svoje rame ter jo postavil pred gospodarja.

In Estera je stala tako na sredi sobe in rudečica ter bledica sta jo zaporedoma zalivali.

„Moja mati ne živi več“, je dejala s trepetajočim glasom, „dovoli mi, gospodar, da smem oskrbovati očeta!“

Ben-Hur je prime za roko, odpelje jo nazaj pred sedež pohabljenca ter reče:

„Naj se zgodi, kakor želiš.“

Takrat položi Simonides njeno roko znova na svojo ramo.

Nekaj časa je vladalo molčanje.

BEN-HUR.

Roman iz časov Kristianstva.

ANGLEŠKI SPISAL LUDVIG WALLACE

Poslov. Podravski.

(Drugi zvezek).

(Dalje).

PETA KNJIGA.

Na Simonidesovem licu se še le sedaj prikaže ganutje.

„Poznam te, Hurov sin, in hvaležen sem Gospodu, da te mi je poslal takšnega, kakoršen si. Ako sem služil zvesto tvojemu očetu za časa njegovega življenja in njegovemu spominu po smrti, isto tako zvesto hočem služiti tudi tebi do trenutka, ko se bo Jehovu zljubilo poklicati me k sebi. Toda pogojev ne sprejemem nobenih. Vse to je tvoje, pa še več.“

In razvivši poslednji list, je dodal:

„Vzemi to in čitaj glasno.“

Ben-Hur čita:

„Spis Hurovih sužnjev, napisan od Simonidesa, upravitelja premoženja:

1. Amra, Egipčanka, v palači v Jeruzalemu.

2. Simonides, upravitelj v Antiohiji.

3. Estera, hčerka Simonidesova.“

Ben-Hur se nikdar doslej ni prišlo v glavo, da bi hčerka Simonidesova, kakor velja postava, morala deliti sužnost svojega očeta.

Kolikokrat je sladko lice Esterino zakrilo mu ponosno, toda zalo obličje Egipčanke, videl je v njima vsikdar dve tekmovalki, enaki si po stanu, akoprav ne po bištroumju in mičnosti.

Sedaj, ko jo je ta spis zaznačil v od poslednje tolikanj različno kategorijo, jo je mladenič pozorno pogledal, kakor bi jo sedaj še le prvokrat videl, pri čemur sta oba zarudela. Ona je pobesila oči.

Ben-Hur se obrne k Simonidesu.

„Človek, ki ima šest sto talentov“, je dejal, „je zares bogat ter lahko stori, kar hoče. Toda cenejši od denarja in redkejši od bogastva je razum, ki je znal nabrati in ohraniti to bogastvo in srce, ki se ni dalo z njim pokvariti! O Simonides in ti, zala Estera, ne bojta se! Šejk Ilderim naj bo priča, da uprav v tem trenutku, ko sta se priznala za moja služabnika, sem dal vama prostost. A to, kar govorim, želim potrditi s svojim lastnoročnim podpisom. Ali sta zadovoljna? Ali morem storiti še kaj več za vaju?“

„O Hurov sin“, odvrne Simonides. „Motil sem se, ko sem dejal, da ni ničesar, kar bi ti bilo nemogoče. Je še na svetu stvar, katere ne predrugečiš, je postava, vsled katere

naju ne moreš storiti prista. Jaz sem in ostanem na veke tvoj sluga, kajti tvoj oče me je nekega dne prepustil pred vrata svoje hiše; v mojih ušesih se še nahaja znamenje suženjstva.“

„In to je storil moj oče?“

„Ne huduj se nanj!“ seže mu Simonides urno v besedo. „Sam sem ga za to prosil in nikdar mi ni bilo žal tega. Za to ceno sem dobil Rahelo, mater mojega otroka. Rahela ni hotela biti moja žena, dokler nisem postal njej enak.“

„Bila je tudi sužnja?“

„Da.“

Ben-Hur je z nemirnimi koraki meril sobano, boreč se z svojo nezmožnostjo.

„Že poprej sem bil bogat!“ zakliče nakrat ter obstane pred Simonidesom. „Bogat, s darovih plemenitega Arija. Sedaj imam toliko denarja kot sam cesar in povrh še nekaj, česar on nima — imam človeka, čegar razum mi je pridobil to bogastvo. Ali v tem vsem nima Bog svojih namenov? Svetuj mi, o Simonides! Pokaži mi pot, po kateri naj korakam, da postanem ureden imena svojega očeta. Pomagaj mi in rad hočem biti gledé tebe to, kar si ti gledé mene po zakonitu: tvoj sluga, tvoj zvesti suženj!“

Simonidesovo lice je kar plamtelo.

„O sin mojega umrlega gospodarja!“ je dejal. „Ne bom ti pomagal samo s sve-

V sredo ob 11. predpoldne je pričelo slavnostno zborovanje v gornji dvorani „Narodnega Doma“. Ko je pozdravil župan prestolnice Slovenije navzoče tovariše, zastopnike slovenskih občin — bilo jih je do 500 — z isto elegantno zgovornostjo, ki diči tega prvaka slovenskih županov, pa je bilo sestavljeno predsedstvo, in sicer je bil izvoljen z oduševljenim soglasjem za predsednika gospod Ivan Hribar.

Na to je pozdravil shod v imenu deželnega odbora kranjskega njega zastopnik g. poslanec Povše. Govoril je potem prav na dolgo in široko o udanosti in hvaležnosti, ki veže slov. narod na presvetlega vladarja. Za to priliko: zu viel des Guten! — Predsednik Hribar pa je na to v prekrasnem govoru naslikal položaj slov. naroda od l. 1848. naprej in kakó je bila vedno in je še danes avstrijska birokracija tisti jez, ki se je postavljala med narod in viteškega vladarja, da se ne izpolnjuje njegove želje, da se še ni naredil „mir med njegovimi narodi“. Na to je prečital udanostno adresno, katero naj bi nesla posebna deputacija pred najvišji prestol. (Adresno doslovno prihodnjic.) — Po vedal pa je, da predsednik vojvodine kranjske baron Hein mu je namignil, da deputacija bi ne utegnila biti sprejeta; zato se je opustila misel, da bi deputacija šla naravnost pred Njega Veličanstvo, marveč da jo celokupno predsedstvo izroči baronu Heinu, za druge resolucije in sklepe današnjega shoda pa da pojde posebna deputacija na Dunaj. (Nam se čudno zdi, odkod pa vé baron Hein, da bi presv. cesar ne sprejel deputacije županov jednega celega naroda?! Saj ta deputacija bi bila najbrže edina svoje vrste, in migljaj barona Heina je le pljuska podcenjevanja slovenskega naroda! Po našem mnenju naj bi se bila izvolila deputacija, ki bi šla na Dunaj. Ako bi ne bila sprejeta, nič za to, saj bi znala zopet domov, za adresno bi se pa našel primeren prostorček ad perpetuam rei memoriam kje v kakem muzeju).

Novomeški župan dr. Šegula je utemeljeval predlog, naj se adresi dostavi prošnja, ki meri na to, da bi se ustanovilo v spomin 50-letnice slov. vsučilišča v Ljubljani. Na predlog deželnega poslanca Božiča pa je shod sklenil, naj se ta resolucija loči od adrese in posebe predloži Njegovemu Veličanstvu. Na to je govoril zopet neki župan povsem brez potrebnega govor o lojalnosti in zvestobi do preljubljenega vladarja, ko se je o tem govorilo že mnogo in prav dobro!

Ob 1. popoldne se je zborovanje pretrgalo in ljubljansko mesto je sijajno pogostilo vse udeležnike v Sokolovi dvorani. Narodne dame so se odlikovale tudi to s svojo ljubko postrežljivostjo in so skrbele s pomočjo mnogobrojnega služabništva, da so bili vsi gostje dobro pogosteni.

Pri napitnicah je kratko govoril župan Hribar, ki je vse župane pozdravil, ogrel jih naskupno delo itd. — V imenu Primorcev je govoril g. Vekoslav Ravnikar iz Cerknega, ki je nazdravil županu Hribarju in narodnim damam.

VIII.

Prilaha. Kot odrešenik? Kot kralj?

„Ester“, reče Simonides, „noč se že dela, mi pa se še ne razidemo tako kmalu. Ukazi prinesli večerjo.“

Ester pozvoni. Služabnik prinese na pladniku kruh in vino. Vzame ju iz njegovih rok ter navzočim postreže.

Ko je bilo to izvršeno, spregovori Simonides znova:

„Od tega trenutka“, reče, „poteče najino življenje skupaj kakor dve reki, ki zlivata svoje vode v jedno morje. Moramo se torej popolnoma sporazumeti, da nad nobeno od teh prezornih voda ne obvisi kak oblak. Pred nekoliko dnevi si zapustil to hišo, gotovo prepričan, da ti nočem priznati tvojih pravic. Da sem te takoj spoznal, o tem lahko priča Ester, pa tudi — Malluh.“

„Malluh!“ zakliče Ben-Hur.

„Kdor je kakor jaz, prikovan na sedež, mora imeti mnogo rok na širokem svetu, ako hoče, da mu pojde po njegovih mislih. Imam jih pa tudi mnogo, toda najzanesljivejši mi je — Malluh. Časih — je dodal, gledajoč s hvaležnostjo sejša — časih pa tudi katerega izposodim od tako dobrih in vrljih ljudi, kakor je Ilderim Dobrotljivi. Naj ti on pove, če sem se ti kedaj odrekel, ali na te pozabil?“

Arab pokima z glavo.

Adam Mickiewicz, njegovo delovanje in njegova dela. (Dalje).

Toda v pisanju je naletel neprestano na ovire. Tu je bilo treba postreči prijateljem, tam podati komu svet in napotilje, in ko je dokončal že četrto pesem „gospoda Tadeja“, je izvedel o hudi bolezni Garćinskega, s katerim se je bil seznanil v Berlinu ter se nekako zaljubil vanj.

Pustil je delo ter odšel v maju 1833. l. v Švico k bolnemu prijatelju. Niti za trenutek ni odstopil od njega, marveč ga je dal prepeljati v okolico južne Francije v Avinjon, ter ostal pri njem do konca septembra.

Bolnemu Garćinskemu je tudi stregla grofinja Potocka, ženska nenavadno angelske miline. Ta gospa, ko je videla, kako se je Mickiewicz žrtvoval za svojega prijatelja, je pisala Odišču naslednje besede: „Z občudovanjem, s solzami v očeh ga gledam. On je višji od nas vseh: s srcem, čednostjo, z dušo, kakor je genij višji od izvoljenih.“

Dne 20. septembra 1833. je zaspal v Gospodu Garćinski, toda Mickiewicz ga ni zapustil, dokler mu ni postavil spomenika. Ko se je vrnil v Pariz, se je zopet lotil „gospoda Tadeja“ ter meseca februarja 1834. l. končal to znamenito delo in je izdal na beli dan.

Da se napiše takšna pesem, ni dovolj, da je pisatelj velik poet, marveč treba mu je tako ljubiti domovino, kakor jo je ljubil Mickiewicz, tako hrepeneti po njej iz prognanstva, kakor je on po njej hrepenel:

„Litwo, Ojczyzno moja! ty jesteś jak zdrowie. Ile cie cenić trzeba, ten tylko sio dowie. Kto cie utracil. Dziś piekność twa w całej ozdobie Widzę i opisuję, ho teknie po tobie!“

(Litva, domovina moja! ti si kakor zdravje.

Koliko te ceniti treba, izve samo on. Kdor te je izgubil. Danes lepoto tvojo v vsej krasoti Vidim in opisujem, ko hrepenim po tebi).

Pesnik je res koprnel po domovini in po onih za temi mladeniških letih, ki jih je prebil pod varstvom najsvetejše Device. Koprnel je za očetovsko hišo, za grobovi svojih staršev, za vsem tem, kar je ostalo v domovini. Torej je tudi, piše to pesem, vpletel vanjo lastne dogodke in davne občutke, katere je sam videl, jih sam občutil. Pisal je to pesem v domovini, v službi domovine, da bi ohranil njeno shko iz davnih časov poznejšim potomcem.

Celo tujci so strmeli nad tem delom; učenjaki vseh narodov je imenujejo umetno delo poezije. Jeden izmed najvažnejših učenjakov francoskih, Emilij Haag, piše o njem: „Dvomim, če se najde pri nas, ali pri sosedi nekaj, kar bi se moglo primerjati „Panu Tadeuszu“. Zaglobovši se v poezije Mickiewiczove, se človek prepriča, da nimamo pravega pesnika v Franciji.“

S Tadeuszem se konča četrta doba naj-sijajnejše delavnosti in življenja pesnikovega. (Dalje pride).

DOPISI.

Iz Št. Andreža. — V Št. Andrežu nameravajo zidati novo cerkev. To je jako do-

„Da, spoznal sem te, gospodar, toda nisem videl, k čen si. Nahajajo se ljudje, katerim je bogastvo pogubno. Hotel sem se prepričati, če mar tudi ti ne spadaš k njim. Poslal sem Malluha, da se o tem prepriča. Bil mi je oko in uho. Ne stej mu tega v greh. Samo dobre novice mi je prinašal o tebi.“

„Kaj znovič? Jaz da naj tebi zamerim?“ zakliče Ben-Hur. „Postopal si, kakor navadno, trezno in previdno.“

„Takšne besede“, odvrne trgovec gajen, „ugajajo mojim ušesom, ugajajo nad vsaki izraz! Gotov sem, da odslej potečeta najini reki po jedni strugi.“

Zamislil se je.

„Tkalec, sedeč pri statvah“, nadaljuje čez nekaj časa, „poriva snovalnico in sorazmerno s tem, kako je poriva, snujejo se mu vzori, narašča pod njegovimi prsti tkanina. Tako je v mojih rokah naraščalo premoženje, da sem se temu kar čudil. Videl sem, da ni moja moč vodila mojih namer k cilju. Simoni, ki je v puščavi pomoril na stotine ljudi, je prizanašal moji karavani. Ujme, ki so pokrivalo obrežja z razbitimi ladjami, so moje ladje le tem urneje pognale v pristanišča. In kar je še čudnejše, jaz, toliko odvisen od drugih, prikovan na sedež kot nekaka mrtva stvar, nisem bil nikdar prevarjen. Prvine so mi služile in moji služabniki so bili zvesti.“

bra misel. Sedanja cerkev je res preskromna za tako občino, kakor je Št. Andrež. To mora vsakdo priznati.

Nekateri naši občinarji pa mislijo, da se cerkev zida samo z besedovanjem, brez nobenega dela, brez nobene popore, in vsakdo bil bi rad vodja pri tej stavbi. Zato tudi nekateri mislijo, tuhtajo in delajo načrte, vsak po svoje doma pod „kaminom“, kakor tiste babe, ki zbirajo „klafe“ ob cestah, da se s tem zabavljajo. Ne pride jim na um pa, da se mora poprej nabrati potreben denar in se le potem delo začeti. Nekaterim se mora pa človek kar naravnost v obraz smejati in sicer onim, ki so take misli, da bi se sedanja cerkev kar na enkrat podrla in, da bi se začelo hitro novo zidati in sicer brez denarja. Res krasna misel butastih glav! Potem bomo pa hodili k sv. maši in drugim molitvam na Rojce pod orehova debla. Obžalovati mora vsak pametnik take moze.

Toda sedaj resno; Može občinarji, ako imate res voljo zidati novo cerkev, odpustiti mrate najpred vse to prazno govorjenje in prepire, in da nadomestite s tem, da vsakdo podari po svoji moči potreben denar, ker le z denarjem se mora kaj začeti. Denar se izroči g. uratu ali pa onim poverjenikom, katere postavi občina. Sliši se, da so nekateri g. posestniki že vročili lepo vsoto denarja, in da so tudi še za nadalje pripravljene podariti, ako bi tudi drugi njih posnemali. Kdor ne more veliko, naj da malo ali vendar vsakdo naj kaj da. Kakor mislim, se je letos prišlo veliko denarja v primeri drugih let, za poljske pridelke. Torej sedaj je čas; kdor hitro da, ta dvakrat da. Vsakdo naj spolni svojo dolžnost in čez par let bomo imeli lepo, novo, krasno, cerkev v čast božjo in nam v ponos. Domačin.

V Wolfsbergu (na Koroskem). — „Kaj pa to pomeni, saj Wolfsberg je nemško ime?“, bodele morda vzkliknili, ko zagledate ta napis. In nadalje si bodele morda mislili, saj so morda tudi tam Slovenci. Da, so tudi tukaj Slovenci, in še mnogo, akoravno se javno ne kažejo. Imena pa, ta so glavno kazalo, katero odpre oči vsakemu, ako je količkaj bistrega razuma. Tako so n. pr. nad stacunami imena: Kovač, Kapun, Gluhak, Kurka, Kudriuka, Kreun, Supančič, Ieranič, Rasswornigg, Josenig, Glanschnigg, Cleinschisch, Krassnigg, Wultsch, etc.; toliko slovenskih tvrdk v mestu, ki ima malo čez 3000 duš, ali ni potem smešno, če govoré, da je popolno nemško. Pa ti stacunari so mnogi že zvesti Slovenci in se ne sramujejo govoriti svojega materinega jezika. Da, ne samo v mestu, ampak tudi v okolici, je mnogo Slovencev, kmetov, posebno mnogo jih je okoli Sv. Pavla. Tukaj so zdaj poželi pšenico in nekateri je niso še. Kaj mislite, kdo pa žanje tukaj pšenico? Morda Nemkinje? Kaj se! Same Slovence iz slovenskega Gorota okoli Celovca in iz slovenskega Štajarja. To so prave ženske; ko pridejo žet, ne pusté otrocičev, doma temveč jih prinesejo s seboj ter jih vozijo s seboj na polju v vozičku, ali pa se igrajo po travi, zraven je pa tudi kaka starejša sestra ali bratec, da jih varuje. Ali ni lepo in posnemanja

„To je res čudno“, seže mu Ben-Hur v besedo.

„Premišljuješ o tem, sem se prepričal, kakor si prepričan tudi ti, da je bila v tem volja božja. Pa sem se večkrat vprašal: kakšne namene ima Bog? Kajti božji sklepi niso nikdar brez namena. Že mnogo let gojim to vprašanje v svojem srcu, čakajoč odgovora ter sem gotov, da napoči trenutek, ko mi mogočni Jehova pokaže svoj cilj, da ga vidim jasno, kakor beli hramek na griču. Ta trenutek, slutim, je napočil.“

Ben-Hur ga jame poslušati še z večjo pozornostjo.

„Pred mnogimi leti“, nadaljuje Simonides, gledajoč pred se, kakor v nekako sliko, „pred mnogimi leti sem sedel ob poti na severni strani Jeruzalema blizu grobovja kraljev in tvoja mati, Ester, je bila pri meni. Kar zagledam v daljavi troje ljudi, jahajočih na belih velblodih. Podobnih živalij še nikdar niso videli v svetem mestu. Bili so to tujci iz daljnih krajev. Prvi izmed njih je obstal ter me vprašal: „Kje je on, ki se je rodil, kralj židovski?“ Videč pa moje zadučenje, je dodal: „Kajti videli smo njegovo zvezdo na vsledu ter smo prišli se mu pokloniti.“ Nisem ga razumel, toda šel sem za njim k vratom ki drže v Damask. Do vseh ob poti, celo do stražnikov pri mestnih vratih, se je obračal s tem vprašanjem. Pozneje sem pozabil na ta

vredno? Tukaj so imeli zdaj v kratkem 4 nove svete maše. Novomašniki so po duhu tudi Nemci, po imenu — pa poslušajte — Pietschnigg, Schiwitz, Paulitsch, in — ta je pa Nemec — Hafner. Torej kakor vidite, to mesto je zares pradbno slovensko mesto, kakor je tudi bila sela Lavantinska dolina. Opomniti je treba, da Nemci živijo z Slovenci — izjemno — v miru in nimajo prepira med seboj.

Zdaj sem Vam opisal zunanji del Nemcev, zdaj pa Vam opišem notranji, kolikor znam. Ti Nemci tukaj niso kakor je videli — pa ne vsi — pravi Avstrijci, kajti zastavice „rumeno-rudeče-črne“ se pogosto vidijo, posebno pa pri dijakih, namesto verzice pri uri, in — poslušajte — te dni se je prikazal tukaj neki dijak z vseučilišča iz Gradca s črnim trakom na klobuku in na roki zaradi žalosti, ker je umrl Bismark, „prijatelj“ Avstrije. Pa kakor sem Vam rekel, niso vsi takšni, a mnogo jih je le teh heilovcev, akoravno v manjšini. Tudi tukaj kot povsod so prepri med socijalnimi demokrati in krščanskimi socijalisti, pa vendar so v večini krščanski socijalisti. Toliko v naglici!

Vaš popotnik.

Domače in razne novice.

Namestnik, grof Goßs, nas prezira. — Temu se sicer ne čudimo prav nič, ker na priznavanje iz namestniške palače v Trstu v naših narodnostnih pogledih pač še ne moremo upati. G. namestnik je govoril v Brancu pri odkritju Čehovinovega spomenika samo nemški, čeprav bi moral baš on kot prvi dostojanstvenik v Primorju spoštovati ravnopravnost jezikov. Če na najvišjem mestu v deželi ne dobimo priznanja našemu jeziku potem — popolnoma umevno — ga nismo iskati pri podrejenih uradih in dostojanstvenikih!!!

V sredo na predvečer cesarjevega rojstnega dne je bila Gorica razsvetljena. Da bode razsvetljava, se je določilo zadnji čas, ko je šla deputacija meščanov k županu povprašat ga v tej reči. Na večer se le so hodili stražniki pravil po hišah, naj razsvetlijo okna.

Drugodi so si tako razsvetljavo prihranili za dan 1. decembra t. l. ob priliki 50-letnice, odkar je nastopil cesar svoje vladanje.

Smrtna kosa. — Dne 16. t. m. je umrl v Kanalu g. Ivan Malnig, c. kr. kancelist v pokoju; dne 17. pa je umrla v Sturiji pri Ajdovščini gospica Olga De Franceschi, podučiteljica pri Sv. Bolfenku na Stajerskem. Bila je komaj 21 let stara. Bodi njima lahka zemlja, v kateri počivata! — V Gorici je umrl učitelj telovadbe na ženskem učiteljsku Alojzij Kurschen. Bil je nekaj časa tudi mestni svetovalec; Slovincem ni bil prijazen. N. p. v m.!

Cerkvene petje v naši stolni cerkvi. — „Prim. List“ je že večkrat opisal famozno petje pri velikih sv. mašah v naši stolni cerkvi. Tudi na Mater Božje praznik letos je bilo kaj posebnega. Ta praznik navadno je pontifikalna maša, katero sam knez nadškof daruje. In pri tej sv. maši je bilo mislim sest pevec brez orkestra, kar je bilo vselej navada, radi tega ker je šla godba te praznike po koncertih v Trst. Prav. Naj bode za edenkrt. Kaj pa bode, če res vojaška godba ne bo več smela sodelovati pri navadnih koncertih, in bode potem mestna godba večkrat

dogodek, dasiravno so o njem mnogo govorili, smatrajoči to za napoved Odršenika. Gorje! Mi ljudje — tudi najmodrejši izmed nas — smo kakor otroci. Božja pota niso naša pota, njegovi koraki na zemlji so večkrat za stotletja vsaksebi!...

Zamislil se je.

„Ali si videl Baltazarja?“ vpraša mladca čez nekaj časa.

„Njega samega sem slišal pripovedovati“, odvrne Ben-Hur.

„Čudež je to, pravi čudež!“ zakliče Simonides. „Ko mi je pravil o tem, sem si dejal: evo odgovor, na kateri sem čakal tako dolgo! In zdelo se mi je, kakor bi Gospod razodel mi s tem svojo voljo. On bo kralj ubogih, ko pride k nam, ubogih in zapuščenih. Ne bo imel ni služabnikov, niti vojakov, ni mest, niti palač, a vendar postav novo kraljestvo ter zdrobi rimsko moč. Al razumeš sedaj, moj gospodar, ali razumeš ti, ki si bogat, mogočen in izurjen v orožju, za kaj te je Vsemogočni odločil? Ali mar njegova zadeva ne bode tvoja? Ali moreš še omanovati?“

Simonides je govoril to z velikim navdušenjem.

„Toda kraljestvo!“ zakliče Ben-Hur. „Baltazar pravi, da ima to biti kraljestvo duš!“ (Dalje pride).

iz mesta odsotna, bode potem vedno tako slovesna peta maša v naši stolnici?

Čas bi že bil, da bi se od merodajne gospode v tem oziru kaj drugače ukrenilo, da ne bode boljše cerkveno petje na deželi, kakor pa v naši stolni cerkvi.

Zaplembe se množé. Ne le „Soča“, tudi „Primorca“ nam zaplenjajo. Zadnje stevalo „Primorca“ so zaplenili radi sestavka: „Iz Pevme“, kateri je bil že v „Soci“ in nezaplenjen. Kar je smelo iti v „Soci“ med svet, v „Primorcu“ ne sme.

Preziranje do skrajnosti. — „Edinosti“ je opisala slavnost v Brancici tako, kakor je izvestna stran zaslužila. K preziranju, katero se je izvršilo o tej priliki, povemo „Edinosti“ se to: Niti gosp. Flor. Čehovin, v čegar hiši se je vršil banket, katerega bi se bilo spodobilo počastiti prav iskreno, ni bil navzoč pri banketu, ker so prostore zasidle razne gospé! Ste slame!

Pri sprejemu gostov v dolini pred Čehovinovo hišo je 10-letna Ivanka Čehovina s primernim govorom pozdravila namestnika, umevno da v slovenskem jeziku. Ta je je odgovoril tudi — slovenski (fragmich nur nicht wie und nicht wie viel!) Toliko „resnici na ljubo“.

Slovenec gledé na branško slavnost so bili dobri, dokler se jih je potrebovalo, potem so služili za — stafažo. — „Der Mohr hat seine Schuld gethan, der Mohr kann gehen!“ Tako so mislili v nedeljo nekaterniki.

„Ruske“ zastave so vihrale v krajih, koder je šel v nedeljo slavnostni sprevod in Brancica je bila tudi v „ruskih“ zastavah. Nekaterniki izmed višjih dostojanstvenikov so se gotovo zgražali, da živi toliko „Rusov“ po onih krajih in izvestna c. kr. ušesa so bila neprijetno zadeta ob „živio“ klicih. Pa, to nič ne dé! Nas narod kaže, da je tu, da živi, ter da se vedno bolj zaveda svoje naloge.

Za Čehovinov spomenik so poslali povodno odkritja istega: občina Sezanska 10 gld., in gosp. Trošt 10 gld. ter gosp. dr. Hertschel 5 gld.; vse to je dospelo nakazanc za dan odkritja spomenika.

Razpis študentskega. — Razpisuje se stipendij 300 gld., iz „ustanove Njegove kscelencije grofa Franceta Coronini-Cronberg, deželnega glavarja, v spomin štiridesetletnice vladarstva Njegovega Velikanstva presvitlega cesarja Franceta Jožefa I.“

Pravico do tega študentskega imajo ubogi dijaki, obiskujoči kako avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko, visoko kmetijsko šolo), ki so pristojni v kateri občini poknežene grofije gorisko-gradiške, brez razločka vrespoznanja in narodnosti. — Prošnje previdene s potrebnimi spridevali naj se predložijo deželnemu odboru do konca septembra 1898.

Razpisana prebenda. — Deželni odbor goriski naznanja: Izpraznjena prebenda ustanovitve za plemenite gospé poknežene grofovine goriske in gradiške se s tem razpisuje z opazko, da imajo prošilke podati svoje dotične vloge v šestih tednih podpisanim deželnemu odboru. — V ta namen naj dokažejo: 1. da imajo najmanj 18 let, 2. da so uboge, 3. vrsto njihovega plemstva in ali spadajo med plemenite rodovine tukajšne grofovine, 4. da so lepega zdržanja, 5. stan in premoženje njihovih staršev, pa kake zasluge imajo oni za državo, 6. število sester, ali uživa že katera izmed njih ali prošilka sama, kako prebendo ali drugo pomoč.

Strazniki okrajnega glavarstva — posebno poznano jednega — z nekako strastjo letajo za „Sočo“, kadar jo zaplenijo in kako jo plenijo, v katerem jeziku — v laskem. Guardia Nr. 9 24 pezzit itd., „Primorca“ plenijo takó-le: Squestrit Bramorec dala guridija Nr. 18 sti 20. — Krasno, kaj ne!!! Kdo jim daje taka navodila, ali g. višji nadkomisar nepozabnega spomina?!

Nesreča. — Sin Antona Vuga iz Solkana, deček 14 let, je včeraj hotel vzeti iz Soče les za kurjavo; pri tem je deček spodrsnil v vodo in utonil.

Na Sv. Goro je bilo priromalo pretekla dva praznika na tisoče ljudstva, slično, kakor vsako leto. V Gorici jih je bilo vse polno, kamor si pogledal.

V Reichenbergu in pri nas. — V Reichenbergu izhaja „Deutsche Zeitung“, katera je nedavno prinesla oklic do narodnih nemških žen, naj kupujejo samo pri Nemcih in tudi le nemške izdelke. Državno pravdnštvo je tisto število lista zaplenilo po § 302. kaz. zak., a okrožna sodnija zaplembe ni potrdila, češ, da v tem § ne najde nič takega, kar bi bil rečeni list zakrivil.

V Reichenbergu Nemci smejo torej pisati: „Kupujte le pri svojih“ nasproti češkim trgovcem, kako pa je pri nas! Kolikokrat je bila „Soča“ že zaplenjena „radi bojkota“ in današnji dan je pri nas že kar izrek: „Svoji k svojim!“ pod paragrafom!

Regle fontl di Recoaro. — (Nekdo nam piše): Tako slove nadpis (preveden v slovenščino: Kraljevi izviki v Rekoaru), katerega nosijo veliki lepaki, ki so došli v Gorico iz „zvestega“ sosednega kraljestva blažene Italije, da nas, prilepljeni po goriskih oglih, vabijo v te laske toplice. To bi ne bilo nič slabega, saj so Italijani potrebni avstrijskega denarja, in da nam pošiljajo — menda v povračilo — čez mejo svoje ponarejave nasega denarja, je pač razumno pri znani laski „hvaležnosti“. Ali ti lepaki imajo za

naše Lahone še neko posebno znamenitost; oni nosijo namreč na vrhu grh kraljestva laskega, kateri grb je tiskan v barvah na velikem, da ga je videti daleč na okoli po ulicah. In ta grb je, kateri dela našim Lahonom te lepake čez vse prijetne, drage in svete. Laskih trobojnic ne smejo razobešati, z drugimi znamenji italijanske države ne smejo na dan, pomagajo si torej z znaki bolj splošnega značaja, kakor z marjeticami, s peteroglatimi zvezdami, z zeleno-belo-rudečo barvo na oblekah, okrasjih (dekoracijah) itd. To jim pa še ne zadostja; demonstrativni pomen marjetic in zvezd ne pozna vsakdo, in one barve, različno razvrščene, služijo tudi drugim narodom, n. pr. Madjarom itd. Zaradi tega jim napravljajo „odrešeni“ bratje iz kraljestva veliko uslugo, da jim pošiljajo vsako leto one lepake v „srčno hladilo“. In s kakim vidnim veseljem hodijo naši lahonski mimo teh lepakov, kako ponosno gledajo na oni italijanski grb, kakor bi hoteli reči: Ali ga vidite! Kn. o, kmalo pride oni goreče zaželjeni čas, ko izpodrine nam pristujenega dvoglavega orla, ko bode za vedno umeščen na naših javnih poslopjih v propast „a questi sciavi austriacanti“. In te ljudi smemo Slovenci opravičeno zavdati; usoda naših slovenskih lepakov je pač vse drugačna nego teli z italijanskimi grbom. Nekdaj so bili slovenski lepaki vsaj po dnevnarni, zdaj je pa le redek, da bi ostal cel pol ure. In kdor jih trže, ni ne otrok, ne pobalin, to so lahonski gospodci, v to organizovani. Ti tržejo slov. lepake kar nimogrede s svojimi palčicami. Nas znani „prijatelj“, podjetnik za prilepljanje lepakov, jim to rokovanje — ne vemo — hote ali ne hote se olajšuje. Ni nam znano namreč, ali stavi služabnik, ki prileplja lepake, sam od sebe ali po ukazu svojega gospodarja slovenske lepake vedno kolikor mogoče nizko. Tako je bil prav te dni lepak tiskarne puljske na nekem oglu tako prilepljen, da ga je visela dobra polovica pod spodnjim robom okvirjem, dočim je bilo v okvirju samem prazen prostor za tri take lepake. Tako prilepljeni lepaki so oni skrivni družbi lahonskih trgcev seveda jako dobrodošli. Jeden podrljaj s palčico, in lepaki ni več. In to je tem lažje, ker imajo menda slov. lepaki pregledek papir za Travano „kolo“ (lepi), ker se nočejo prijeti zidu tako trdno kot laski lepaki. Naj si bode temu, kakor hoče, resnica je, da so oni lepaki z ital. grbom pravi principi ne le med slovenskimi, ampak tudi laskimi lepaki. Oni se sopirajo že tedne in mesece na najvišjem mestu v okvirju. Njih papir je tako imenitno primeren za Travano „kolo“, da se držijo zidu kot klop (kleše) kože. In služabnik, ki jih je prilepil na tako vzvišeno mesto, ima tak „respekt“ pred njimi, da bi se jih ne drznil dotakniti za noben denar. Ako ni prostora v okvirju, se morajo pač drugi (tudi laski) lepaki zadovoljiti, da jih služabnik prelepi z novimi lepaki; ko služabnik vsako toliko časa zid v okvirju osnaži, takrat morajo vsi lepaki, stari in mladi, v smetišče, in kdor ostane, je lepak „Regie fontl“ z ital. grbom. Je že res čudno, da ne zapazi redarstvena oblast te „komedije“. Kramor Braidotti že zadostuje, da se dokaže „razburjenost“ zaradi slovenskih zastav, in mi Slovenci moramo že mesece prenašati to komedijsko koketiranje z ital. grbom! Dolu z njim! Mi se ne damo dalje izživati. Prilepljajte nam avstrijski grb!

„Soča“ je odkrito glasilo Slovencev na Geriskem in kot tako se le po zahvaljuje vsem onim neslovenskim gospodom, ki hočejo uplivati, da bi pisala tako ali tako o kaki reči. — Mi tako nepoklicano posredovanje odločno odklanjamo, ter rečemo le, da smo hvaležni „Edinosti“, ki je pisala istinost tako odkrito.

Iz Podgore. — V Podgori župan ni dal fantom dovoljenja, da prirede ples, pa fantje se zato niso zmenili, ampak priredili vsejedno ples. Župan je naprosil okrajnega glavarja, da naj on ustavi s pomočjo orožnikov ples; isti mu je obljubil pomoč orožnikov. V nedeljo sta res prišla dva orožnika v Podgoro, in sta rekla, da naj župan z dvema starešinama sam gre prepovedati ples ter da imata nalogo posredovati le v slučaju, ako bi nastala kaka rabuka. Županstvo ni storilo nič v tem pogledu. Isto se je dogodilo v Batujah, kjer so tudi plesali fantje brez dovoljenja županovega, tam celo na takt goriskih godev.

Iz Ročinja. — Akademski slikar g. Ivan Grohar, je prav lepo preslikal prezbitertij ročnjske cerkve. Delo zasluži vso pohvalo. G. Grohar je jako inteligenčen in v vsakem oziru izvrsten mož. Vreden je najboljšega priporočila.

Premisl. knez in nadškof bo birmoval v Ročnju 12. septembra. — Občinske volitve, ki bi imele biti že davno razpisane, se zdaj niso. Menda mislijo gg. starešine, da dobijo več penzije, če bodo dalje v službi.

Iz Lokavca. — Dne 10. t. m. nam je naznanil tužno mrtvaški zvon — da je po dolgi in mučni bolezni preminul v gorški bolnišnici g. Ernest Hmelak, sin velečenjenega in spoštovanega veleposelnika in trgovca Hmelaka. — Pokojni Ernest je bil vsestransko izobražen človek, ki se je zavedal popolnoma svojega naroda, za katerega se je čutil srečnega in v vsakem vpselu napredka; nasprotno je bil pa ves potr, ako je videl

da Slovenci ne dosežejo, kar prosijo. — Pokojnik je bil tudi dika kristjana. Držal se je gesla: ne želi drugim hudega, pomagal je vsestransko rad in vstregel prošnji potrebnega z dobrim svetom kakor tudi v gmotnem oziru.

Izčil se je v gospodarskih kakor v trgovskih poslih v Trstu. Vodil je veliko lesno trgovino več časa kot 18-19 letni mladenič, potem je prišel domov, kjer je vodil gospodarstvo po največjem kmetijskem sistemu; bil je nadarjen a dolga bolezen ga je uničila in zgubil je veselje do vsega.

Rečem naj le, da je bil vzor-mladenič blaga duše, zaveden in marljiv, spoštovan pri nižjem kakor pri višjem sloju. Pokazal nam je, da je bil spoštovan, veličasten sprejem blizu meje katast. občine. — 12. t. m. se je pripeljalo pokojnika v rojstno občino, kamor so ga položili v rodbinsko rakev. Pred rojstno hišo se je voz ustavil in pevec so pod vodstvom g. nadučitelja Tomažiča zapeli ono ganljivo: „Blagor mu“, kakor v cerkvi po duhovnih opravilih „Nad zvezdami“ in na pokopališču „Tiha jamica“, da je bilo sledno oko rosnodno od sočutja.

Takega pogreba se ni videl Lokavec. Dragi rodbini pa želimo, da se uda volji Božji ter da prenese ta udarec kolikor mogoče mirno. — Naše srčno sožalje. Pokojnik pa naj počiva v miru.

Iz Rihemberga. — Znano je, da nima noben stan toliko sovražnikov kakor kmetijski. Toča, suša, moča, rosa, trtna us in kdo ve še koliko drugih. Koko lepo je letos cvetelo sadje. Veselil se je že kmetovalec lepega dohodka, katerega mu donese obilno sadje. A glej, rosa v cvetju mu je na mah ves up potrla. Edino upanje mu je obviselo na trti. A trta, koliko truda in koliko skrbi in stroškov ne prizadene ubogemu kmetovalcu. Nekdaj je kmet le nekoliko obrezal, povezal in okopal, in ves trud je bil končan, sedaj pa treba še prav pridno skropiti, žvepljati, gnojiti in okopavati. A to vse se ne zadostuje. Pred nekoliko leti se je prikazala v naše vinograde trtna us. V malem času je mnogo vinogradov popolnoma uničila, posebno pa na Pedrovski strani. Ljudstvo se je takrat zelo prestrašilo. Kako bi se tudi ne, saj mu zraste najboljši pridelek na trti, in ta je bila uničena. A komaj so znašli pripomoček zoper trtno us, trto riparij, takoj se je ljudstvo z vso nemo te poprijelo. Začelo je prav prav pridno divjake saditi in v domačo cepiti, in danes že vidimo lepi sad velikega truda. Mnogo vinogradov je že prenovljenih, in mnogo na novo postavljenih. V nekaterih je že letos prav dobro obrodilo. Glede prenovljenja vinogradov se posebno dve vasi, Birs in Bizjaki, odlikujeta. Človek bi kar cele ure stal v takem vinogradu in gledal, ko lepo so trte naložene z grozjem. Zdi se, akor bi bil v malej razstavi, kamor se navadno le najlepše postavi. Zato pa svetujemo vsem drugim vinorejcem, katerim se vedno noče v glavo, kako koristno in potrebno je saditi trto riparij in jo v domačo cepiti, naj le pridejo pogledat naše prenovljene vinograde, in gotovo se tudi oni ne bodo vstrašili dela in truda za prenovitev svojih vinogradov. Nekdaj se je nekje bralo:

Molite mladi in stari,
Da bi ne sadili trte riparij.

Sedaj pa recite:
Molite mladi in stari,
Da bi nas resila
Vsaj trta riparij. Nekdo.

Iz Čepovana. — Poroča se nam: Že mnogo sem čul o slapu v Kluzah blizu Podmelca; zato sem se napotil tja, da bi si ogledal denkrat ono krasno naravno prikazen. A smola! ko pridem na lice mesta, obdobjem po Bači izdobljeno skalovje, a ko prašam po slapu, pové mi moj sosed, da je jez voda odnesla in vsled tega je splavala vsa prikazen po vodi. To je pač smola! Kolikokrat sem čul o onem gorskem čudežu, o mavrici, katero si lahko videl vedno v penetih vodenih valovih, o slapu, ki je — če tudi v mali meri — spominjal na Renov pad pri Schafhausnu, in imponiral celo ptujcem, ki so mnogo videli po svetu; kolikokrat sem si želel ogledati si oni naravni pojav: a ko privkral pridem tja, ni jez, ni slapu, ni mavrice. V tolažbo mi je bilo le to, da se je peljal mimo pred kakimi 10 dnevi tudi minister Bärnreither; a tudi on ni videl one prikazni v Kluzah, ker isti dan pred njegovim prihodom je voda odnesla jez in krasen prizor v Kluzah. To je povzročilo veliko škodo posestniku tamošnjega mlina, a okraj je izgubil s tem lepo prikazen, ki je vabila mnogo popotnikov v one kraje. Nadejati se je, da se s časom vse popravi.

Ustanovna slavnost „Idrijskega Sokola“ je bila kaj sijajna. Udeležilo se je iste lepo število Sokolov od vseh strani; Goriski in prvaški „Sokol“ sta bila zastopana po deputaciji. Obsirneje poročilo priobčimo prihodnjice.

Iz Boveca. — Dne 11. t. m. je pogorela na samem stoječa Plozijska hiša pod Čelom pri Bovecu; zgorelo je poslopje z vseni do sedaj spravljenimi pridekli, potem troje goved, prešle in žali Bog se je udušil tudi enoletni otrok. Poslopje je bilo zavarovano.

Vse one dolžnike, bodisi za „Sočo“, „Primorca“, tiskarno ali „Slovensko knjižnico“, kateri ne bodo poravnali svojega dolga do četrta, 25. t. m., ali nam vsaj naznanili, kdaj mislijo plačati, natisnemo s polnim imenom v naslednji številki „Soča“. — Kdor si hoče torej pri-

hraniti sramoto, naj se oglasi — vsaj z dopisnico. Upravišтво.

Radodarni doneski.

Za „Solski dom“:

Prejelo upravišтво: Zamorec v Trstu „Pri petelinu“ (gostilna Ant. Vodopivca) 5 gld. (To gostilno posebno tople priporočamo goriskimi Slovincem, kateri imajo opravke v Trstu, ker je podpore vredna). — Zamorec v Cerknem prvi kamen v znesku gld. 4-14. — Vesela družba o priliki odkritja Čehovinovega spomenika v Brancici gld. 20-55. — Najprirednejši zamorec v tem suhem času pa je oni v gostilni župana Jos. Kodermača v Sovodnjah, katerega gospa županja prav izredno pridno hrani in kateri je v tem tednu dvakrat izpraznil želodec, enkrat gld. 4-02, drugi pa gld. 5. Hvala ji na pozritvalnosti. — Izletniki v Zapotok gld. 4-50. — A. Blažko iz Rihemberga 50 kr. — Skupaj gld. 43-71.

Razgled po svetu.

K položaju. — Po raznih posvetovanjih so grof Thun, baron Banffy, grof Goluhowski, pl. Kallay, dr. Kaizl in dr. Bärenjeither zapustili Ischl.

Posledica posvetovanj in avdijsne je ta, da se začno zopet pogajanja med avstrijsko in med ogersko vlado radi nagodbe. Nekateri trde, da je v teh pogajanjih v Ischlu zmagal Banffy in da na mesto nagodbe stopi trgovinska pogodba z Ogorsko. Trdijo celo, da je cesar tako premembno že dovolil, drugi pa naznanjajo, da grof Thun je naznanil cesarju, da ne more sprejeti ogerskih predlogov ter da hoče sklicati z nova državni zbor in potem, če bi pridobil stranke za redno poslovanje, pa bi se odpovedal. — Jako neverjetno!

Državni zbor namerava baje vlada sklicati na dan 5. septembra.

Špansko-ameriška vojna. — Dne 16. t. m. je šla brzozavka po svetu, da so Amerikanci bombardovali Manilo, katera se je udala.

Blokada Kube je razveljavljena. Generalni guverner maršal Blanco je izdal oklic do prebivalstva Kube, v kateri pravi, da smatra svojo nalogo končanim, radi česar naj ga odpuste, ko je Španija sklenila mir. On ni zagovarjal miru, ker ni še davno od tega, ko je priporočal nadaljevanje vojne.

Španska kraljica-regentinja se je posebno zahvalila francoski vladi na ugodnem posredovanju za sklepanje miru.

Razgled po slovanskem svetu.

To si je treba zapomniti. — Slovanka v „Edinosti“ piše: Minoli teden sem bila na pošti pri javnem vrtu (Giardino pubblico). Prišedša tja, pomolila sem uradnici brzozav, vprašaje v slovenskem jeziku, „koliko da je plačati“. Odgovor je bil: „venti soldi“. Vprašala sem jo: „Kaj ne znate slovensk. da mi odgovorjate v laskem jeziku na slovensko vprašanje?“ Gospodičina, ki nadomestuje uradnika, je vstala vsa razburjena; prislo je še troje oseb, namreč urada načelnik, en uradnik in še ena gospodičina in ti so izjavili: „Dokler ne bomo prisiljeni, ne bomo govorili slovenski!“ Tako se vedejo gospoda, kakor bi ne imeli nobenega gospodarja naj seboj! Radovedna sem, bodo li dotičniki povišani zaradi tega res „junaškega“ odgovora?!

Občinske volitve na Voloskem. — V vseh treh razredih so bili izvoljeni hrvaški kandidati. Govorilo in pisalo se je mnogo o zvezi Italijanov z Nemci in „Piccolo“ je že prerokoval, da v kratkem bodo gospodarji na Voloskem Italijani. Vse pa se je Italijanom izjavilo in zmagali so Hrvatje sijajno. Nemci so odrekli Italijanom sodelovanje pri volitvah in ti drugače kričoč ljudje so zgubili ves pogum ter se volitev niti udeležili niso.

V deputaciji, katera izroči Njeg. Velikanstvu po novomeškem županu dr. Šeguli predložen dodatek k udanostni adresi, ki se tiče slovenskega vseučilišča v Ljubljani, so bili izvoljeni: Iv. Hribar, dr. Rudesch, Ipavic (Štajersko), Muri (Koroško), Muha (Gorisko), Jelusič (Istra) in Goričar (Štajersko).

Trinajsta skupščina družbe sv. Cirila in Metoda je bila 11. t. m. v Ribnici na Kranjskem. Udeležba ni bila baš obilna, vendar se je skupščina vršila sijajno. Več prihodnjice.

„Der Süden“. — Organ für die politischen culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Prejeli smo 4. številko tega lista. Tudi ta je pomnožena s prilogo. Vsebinske je sledeča: Slovenska vzajemnost (kakó jo razlagati v smislu govora g. drž. poslanca dr. Ferjančiča pri učiteljskem zborovanju v Ljubljani). — Občina in politika ali brezpravne razmere v Istriji (temeljit članek odličnega rodoljuba iz Istre). — Nadaljevanje zborovanja slovenskih odvetnikov, notarjev proti graški nadsodniji. Dalje: obsega list razne zanimive novice iz Štajerske, Koroške, Kranjske (obsiren opis zborovanja slovenskega učiteljskega), novosti iz Hrvaške, Istrije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Mej raznoterostni je članek „Hrvatska politika“ posnetek iz hrvaškega tednika v Dubrovniku „Crvena Hrvatska“.

Ker je ta list, kakor obče priznana, v sedanjih žalostnih političnih dobi Slovincem in Hrvatom živo potreben, mora vsak pravi rodoljub smatrati svojo dolžnost, da list po svojih močeh podpira, kar stori najprvo in najlaglje s tem, da postane naročnik. — Naročnina znaša od avgusta do konca leta samo eden goldinar. Uredništvo in upravnštvo Dunaj I. Plankengasse 4.

Foulard - Seide 65 Kr.

bis fl. 3-35 p. M. japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 45 Kr. bis fl. 14-65 per Meter — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.

Seiden-Fabriken G. Henneberg (k. u. k. Hof.). ZÜRICH. [2]

Splošno je priznano pri želodčnih boleznih kot najboljši prebavljivi in odvajalni sredstvo

Gascara Sagrada Malaga vino

iz deželne lekarne „Pri Mariji pomagaj“ Ph. Mr. Milan Leustek v Ljubljani. 1 vel. stekl. gl. 1-20. — Razpošilja se z obratno pošto 117, 37

Dunajska borza

18. avgusta 1898.

Skupni državni dolg v notah	101	gl.	60	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	gl.	45	
Avstrijska zlata renta	121		45	
Avstrijska krona renta 4%	101		30	
Ogerska zlata renta 4%	120		60	
Ogerska krona renta 4%	98		65	
Avstro-ogerske bančne delnice	608			
Kreditne delnice	360		70	
London vista	120		05	
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58		82 1/2	
20 mark	11		75	
20 frankov	9		53	
Italijansko lire	44		15	
C. kr. cekini	5		63	

Štev. 531.

198 3-1

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil H. četrtleta, t. j. mesecev
aprila, maja, in junija 1897.

začne v ponedeljek, dne 5. septembra 1898.
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastaviljavnice

in z njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 10. avgusta 1898.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

prilaga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo (S. cl.) tiskarno črka na perilo. (P. cl.)

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjavec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senf) ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerni ceni.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin

73 trgovca v Semeški ulici št. 1
v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtna zadruga“.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-25

Svoji k svojim!

Priporočam veleslavnemu občinstvu v Gorici in z dežele svojo lepo urejeno

brivnico

na Travniku štev. 21, zraven Paternolljeve knjigarne in loterije.

Obljubuje točno in hitro postrežbo, se toplo priporočam udani

68-27 Anton Pucelj.

Združene opekarne

Bilje-Bukovica

(pošta Bilje pri Gorici)

imajo veliko zalogo vsakovrstnega opekarniškega materiala

po sledečih zmernih cenah:

Navadna stavbna opeka št. 2

po 9 gl. tisoc.

Opeka št. 3 in 4 po 8 gl. tisoc.

Strešnike (korce) po 11 gl. tisoc.

Jurij Mose v Gorici

trgovec z inofakturnim (krojnim) blagom
v Raštelu št. 7-8

Ima bogato preskrbljeno zalogo volnenih, svilnatih in bombažastih snovij za vsaki letni čas ter perila in platna iz samega lana za gospoda in kmeta. Najnovejšo moderno blago in perilo za vsaki stan, bodisi duhovniške, učiteljske, uradniške itd.

Največja zaloga volnenih ali žimnatih blazin za postelje ter pogrinjal, vsakovrstnih volnenih plahit.

Vse blago prodaja po tako nizki ceni, da se ne boji tekmovalcev. 102

SAUNIG & DEKLEVA

V Gorici — Nunska ulica 14-16 — V Gorici

Prodajalnica
in
edina mehanična
popravljalnica
šivalnih strojev.

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev n. pr. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobé od gl. 32 naprej.

V zalogi imata tudi dvokolesa, puške in samokrese.

Tiskarna ustanovljena leta 1893, je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“.

„Slovenska knjižnica“.

„Knjižnica za mladino“.

„Primorec“.

„SOČA“.

„Kažipol“.

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade, v Gosposki ulici štev. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisk vsakovrstnih tiskovin, kakor n. pr.:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegantnimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd. izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Sledeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz (za volitve), opravljeni zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski uradi), vabilo starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice, zapis za mrličem, izkaze o premembah stanovaščih (za vojake), poštni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oproščanje vojašine, itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim., Testim. mortis, Testim. matrini., Fides mortis et sepult., Fides matr., Nota pro den. factis (in facendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim. status liberi, krstni list, poročni list, mrtvaški list, pobotnica za oblagacije in za plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogami) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital. jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, plačilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, zvršilne prošnje itd. itd.

Podružna tiskarna v Pulju

Tiskovine za hrv. občine in župne urade v Istri izvršuje po vzorcu v 24 urah

P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom
v Stolni ulici št. 2. v Gorici

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne
ARNOLD & GUTMANN z Dunaja.
Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zapričel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljnih pakih po 5 kg, po pošti in od 30 kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno. Razpošiljal bom razen kolonijalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplačila in posredoval do tisto prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo. Sprejem zastopstva trdnih — za konkurenco sposobnih — trdki in polagam za to kavejo.

Nadeja se, da se me sorodniki domislijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan,

116 (cl) v ulici S. Francesco št. 6.

Dijake

na stanovanje s hrano sprejme slovenska rodbina. — Oglasiti se je pri upravnštvu pod štev. 196. 3-3

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr, drž. svetlino
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetlino

Tovarna uzornih telovadnih priprav

JOS. VINDYŠ - A,

v Pragi na Smlhovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.

se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših priporočanih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporočil očih sprical domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerni, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Geniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

80, 52-26

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Prva slovenska trgovina z železjem

v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa in ploščevine, raznega obrtniškega in pohištvenega orodja.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vsa naročila za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Priporočano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum in v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn.

Česar ni v zalogi, se priskrbi nemudoma. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

V zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige:

„Materino delo za Boga in domovino“. Za Slovenke priredil Simon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“. Spisal Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Denee slovanskih povestij“. Črtice iz ruskega, poljskega, slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena s poštnino 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Pagliaruzzi-Krilanove poezije (dve knjigi) in spisi v prozi. Cena vsem snopičem s poštnino 1 gl. 60 kr.

Anton Klodičev „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine goriškega c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s poštnino 12 kr.

„Slovenska knjižnica“. Izhaja vsaki 15. dan v mesecu. Do konca maja 1898. je izšlo 74 snopičev. Celoletna naročnina gl. 1-80.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu snopiču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr.

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897. I. zvezek „O te ženske!“ stane broširan gl. 1-10, vezan gl. 1-60.

„Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena gl. 1-30.

„Bele noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

Židovsko pravoslovje v Talmudu. Brošurica. 1 iztis 10 kr., 100 iztisov 2 gl. 50 kr.

„Slovenec in mednarodni promet“. Spisal dr. Karol Pečnik, zdravnik v Aleksandriji. Cena s poštnino 35 kr.

Trdo vezan
gl. 1-90.

Ручной

Mehko vezan
gl. 1-60.

Русско-Словенский Словарь

(Ročni rusko-slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika!

(Краткая Грамматика Русского Языка)